

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

30 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz (przewodniczący)

SSN Leszek Bielecki

SSN Renata Żywicka (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 30 czerwca 2023 r. w Warszawie,
skargi kasacyjnej W.B.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z 11 marca 2020 r., I ACa 876/19,

w sprawie z powództwa W.B.

przeciwko B. spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w Katowicach do ponownego rozpoznania
i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z 11 marca 2020 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z 18 lipca 2019r. zasądzający od Banku S.A. w W. na rzecz W. B. kwotę 119 983,45 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 26 lutego 2018 r. z tytułu odszkodowania za zerwanie

przez poprzednika prawnego pozwanego umowy najmu zawartej na czas określony w ten sposób, że oddał powództwo oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że powódka jest współwłaścicielem lokalu użytkowego położonego w C., a pozwany następcą prawnym S. w O. (dalej: S.). W dniu 17 marca 2008 r. powódka wraz z bratem wynajęli S. lokal użytkowy położony na parterze kamienicy w C. z przeznaczeniem na prowadzenie działalności finansowej i ubezpieczeniowej. Umowa najmu została zawarta w formie pisemnej na okres 10 lat. Miesięczny czynsz najmu ustalono na 95 zł m² netto, co dawało 9 059,20 zł netto (11 052,22 zł brutto miesięcznie), przy czym jego wysokość miała być waloryzowana corocznie o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych publikowany przez GUS za rok ubiegły. W § 6 ust. 3 umowy najemca zastrzegł, za zgodą wynajmujących, prawo do jednostronnego wypowiedzenia umowy z zachowaniem 6-miesięcznego okresu wypowiedzenia w przypadku konieczności likwidacji lub zamknięcia oddziału S. w C., w sytuacji jego nierentowności, ustalonej każdorazowo przez Zarząd S. w oparciu o kryteria przez nich ustalone i zaakceptowane.

Sąd Okręgowy ustalił także, że pismem z 23 maja 2013 r. S. wypowiedział umowę najmu powołując się na § 6 ust. 3 umowy, ze skutkiem jej rozwiązania z upływem 6 miesięcznego okresu wypowiedzenia, tj. 30 listopada 2013 r., a 29 listopada 2013 r. opuścił lokal. W piśmie z 3 czerwca 2013 r. A. S. zwrócił się do S. o wyjaśnienie przyczyny wypowiedzenia umowy. W odpowiedzi S. poinformował, że oddział w C. zostaje zamknięty z uwagi na jego nierentowność ustaloną przez Zarząd S.. W dniu 8 listopada 2013 r. powódka i jej brat najęli lokal kolejnemu najemcy za czynszem w wysokości 7 000 zł netto miesięcznie, przy czym w pierwszych 24 miesiącach czynsz był pomniejszany o 875 zł netto.

Decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z 5 grudnia 2014 r. pozwany przejął S. z dniem 22 grudnia 2014 r. Dwukrotnie zamieścił ogłoszenie o przejęciu w „[...]”, „[...]1” oraz „[...]2”, wzywając wierzycieli przejmowanej S. do zgłoszenia roszczeń w terminie miesiąca od daty ostatniego ogłoszenia, tj.

do 27 marca 2015 r. Powódka nie zgłosiła w tym terminie swojego roszczenia, uznając, że pozwany jest jego świadomy. Z powództwa brata powódki – A. S. toczyło się postępowanie przeciwko pozwanemu o zapłatę odszkodowania stanowiącego różnicę pomiędzy wysokością czynszu ustalonego umową z 17 marca 2008 r. w całym okresie jej obowiązywania a wysokością czynszu ustalonego umową z kolejnym najemcą. W sprawie tej, w wyniku rozpoznania kasacji, Sąd Najwyższy wyrokiem z 10 lutego 2017 r., V CSK 270/16 orzekł, że A. S. nie jest uprawniony do dochodzenia odszkodowania w wysokości przenoszącej jego udział we własności lokalu oraz że nie wykazał umocowania do dochodzenia części tego odszkodowania w imieniu i na rzecz współwłaścicielki - powódki.

Pismem z 25 września 2017 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty 125 343,92 zł z tytułu utraconych korzyści powódki wynikłych z rozwiązania przez S. terminowej umowy najmu lokalu użytkowego. Pozwany odmówił zapłaty powołując się na art.74j ust. 2 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Różnica między czynszem jaki powódka otrzymałaby od S. a czynszem jaki uzyskała od kolejnego najemcy za okres od 1 grudnia 2013 r. do końca obowiązywania umowy najmu, tj. do 30 czerwca 2018 r. wyniosła 119 983,45 zł.

Sąd Okręgowy dokonując w świetle art. 471, art. 354 § 1 oraz art. 361 § 2 k.c. subsumpcji prawnej poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych stwierdził, że treść łączącej powódkę i S. umowy najmu przewidywała ściśle określone przypadki, w których najemca miał możliwość wypowiedzenia umowy za 6-miesięcznym okresem. Stwierdził, że żaden z takich przypadków nie zachodził, co uprawniało powódkę do wystąpienia z żądaniem zapłaty odszkodowania obejmującego korzyści utracone wskutek niedotrzymania przez S. warunków umowy. Odnosząc się do zarzutu pozwanego, jakoby powódka nie zgłosiła dochodzonego pozwem roszczenia, stosownie do art. 74j ust. 2 ustawy z 5 listopada 2009r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (tekst jedn. Dz. U z 2019r., poz. 2412; dalej u.SKOK), w związku z czym roszczenie to wygasło, Sąd pierwszej instancji przyjął, że przepis ten nie określa sposobu, w jaki należy dokonać zgłoszenia roszczenia, co oznacza,

że można to uczynić w dowolny sposób, ale musi ono dotrzeć do adresata (art. 61 § 1 zd. 1 k.c.). Uznał, że zgłoszenie roszczenia stanowi przejaw woli podobny do oświadczenia woli, z którym ustawa łączy szczególny skutek - że roszczenie wierzyciela przejmowanej S. będzie przysługiwać wobec podmiotu przejmującego. Przyjął, że skoro pozwany był uczestnikiem postępowania przed Sądem Okręgowym w Katowicach, w którym powodem był A.S., działający w imieniu swoim oraz powódki, to posiadał on wiedzę o roszczeniu powódki ze znajomości przedmiotu sporu i występujących po stronie powodowej osobach, zatem zostały spełnione przesłanki wynikające z art. 74j ust. 2 u.SKOK. Przyjął, że pozwany był świadomy roszczeń powódki, mimo że Sąd Najwyższy, stwierdził, że A. S. nie mógł skutecznie reprezentować powódki w tamtym postępowaniu. Jako że różnica w wysokości czynszu, jaki powódka mogłaby osiągnąć od S. gdyby nie doszło do zerwania umowy najmu, a czynszem uzyskanym od kolejnego najemcy, wyniosła 119 983,45 zł, Sąd Okręgowy taką kwotę zasądził na rzecz powódki od pozwanego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 26 lutego 2018 r., zgodnie z żądaniem pozwu na podstawie art. 481 k.c. Nadto, zasądził od przegrywającego proces pozwanego na rzecz powódki 11 417 zł z tytułu kosztów procesu.

Apelację od wyroku wniósł pozwany, domagając się jego zmiany przez oddalenie powództwa i obciążenie powódki kosztami procesu za obie instancje. Alternatywnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji jako bezzasadnej i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 11 marca 2020 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach procesu. Sąd wskazał, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy co do treści łączącej strony umowy najmu lokalu, nieprawidłowego wypowiedzenia tej umowy, wysokości poniesionej przez powódkę szkody oraz postępowania przedsądowego są bezsporne i w pełni je podzielił. Dokonał jednak innej subsumpcji prawnej tych ustaleń odnośnie zastosowania art. 74j ust. 2 u.SKOK.

Sąd podniósł, że przepis ten obligował powódkę do zgłoszenia pozwanemu dochodzonego pozwem roszczenia w terminie miesiąca od opublikowania przez pozwanego drugiego ogłoszenia w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i w „[...]” informującego o przejęciu S. i wzywającego jej wierzycieli do zgłoszenia roszczeń, tj. do 27 marca 2015 r. - pod rygorem wygaśnięcia tego roszczenia. Stosując ten przepis w realiach sprawy, Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że pozwany przed 27 marca 2015 r. był świadomy roszczeń powódki w związku z czym można uznać, że powódka zgłosiła mu roszczenie, w konsekwencji czego dochodzone pozwem roszczenie nie wygasło. Dopuszczalność zgłoszenia roszczenia, które podlega zgłoszeniu w trybie przewidzianym w art. 74j ust. 2 u.SKOK, przez wytoczenie o nie procesu została przesądzona w sprawie jaka toczyła się przeciwko pozwanemu o odszkodowanie z powództwa brata powódki A. S. przed Sądem Okręgowym w Katowicach. Sąd Apelacyjny stanowisko takie zaaprobował w przypadku zachowania tożsamości podmiotowej i przedmiotowej powoda i podmiotu zobowiązanego do zgłoszenia roszczenia. Podzielił natomiast stanowisko pozwanego, że za zgłoszenie przez powódkę roszczenia nie może zostać uznany fakt wytoczenia i prowadzenia przeciwko pozwanemu procesu o odszkodowanie przez brata powódki A. S. przed Sądem Okręgowym w Katowicach. Nie wytrzymuje krytyki twierdzenie, że A. S. dochodził w tamtym procesie odszkodowania także w imieniu i na rzecz powódki W. B.. Nie wynikało to z treści powództwa. Nadto, kwestia ta jednoznacznie została przesądzona przy rozpoznaniu skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy, który orzekł, że A. S. nie był w tamtej sprawie legitymowany do dochodzenia na swoją rzecz pełnego odszkodowania z tytułu utraconych korzyści za zerwanie przez S. umowy najmu, ponieważ dochodzenie tego roszczenia nie jest czynnością zachowawczą, jak i nie był legitymowany do dochodzenia części tego odszkodowania na rzecz powódki, ponieważ nie udzieliła mu ona pełnomocnictwa do reprezentowania jej w tamtej sprawie i dochodzenia na jej rzecz przypadającej nań części tego odszkodowania. Zgłoszenia przez powódkę roszczenia nie można wywieść z faktu wytoczenia powództwa o zapłatę przez A. S., nawet jeśli przedmiotowo

obejmowało ono część świadczenia przypadającego na powódkę, ponieważ A. S. dochodził odszkodowania jedynie we własnym imieniu i tylko na swoją rzecz.

Skoro przed 27 marca 2015 r. powódka nie podjęła osobiście, ani przez działającego w jej imieniu pełnomocnika żadnych czynności w celu zgłoszenia swojego roszczenia pozwanemu, w związku z czym dochodzone pozwem roszczenie powódki wygasło i tym samym nie może być skutecznie dochodzone przed sądem. W ocenie Sądu Apelacyjnego brak było również podstaw do zastosowania w sprawie art. 5 k.c. z uwagi na brak wyjątkowych okoliczności przemawiających za jego zastosowaniem. Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach procesu.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniosła powódka.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła rażące naruszenie prawa materialnego polegające na błędnej wykładni oraz niewłaściwym zastosowaniu przez nieuwzględnienie wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności oraz ocenę znajdującego się materiału dowodowego bez jego wszechstronnego rozważenia, a dokładnie: art. 74j ust. 2 u.SKOK w zakresie w jakim przyjęto, iż zgłoszenie wierzytelności, w terminie miesiąca od opublikowania przez przejmujący bank wezwania wierzycieli do zgłoszenia roszczenia, nie może nastąpić poprzez złożenie powództwa przez osobę nie posiadającą legitymacji czynnej w toku postępowania sądowego, a jedynie pełnomocnictwo do występowania w imieniu i na rzecz wierzyciela w związku z zawartą umową najmu; art. 74j ust. 2 u.SKOK w zakresie w jakim przyjęto, iż wygaśnięcie wierzytelności wobec przejmującego banku dotyczy również wierzytelności o których przejmujący bank posiadał wiedzę, w wyniku innych czynności faktycznych, czy też prawnych; art. 74j ust. 2 u.SKOK w zakresie w jakim przyjęto, iż wezwanie do zgłaszania wierzytelności w terminie 1 miesiąca do banku przejmującego może mieć również zastosowanie do podmiotów przebywających na stałe poza terytorium Polski, jako sprzeczne z normą art. 5 k.c.

Pozwany wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest uzasadniona.

Przedmiotem zarzutów kasacyjnych jest prawidłowość zastosowanej przez Sąd drugiej instancji wykładni art. 74j ust. 2 u.SKOK. W ocenie Sądu Apelacyjnego powódka nie zgłosiła roszczenia wobec pozwanego stosownie do brzmienia art. 74j ust. 2 u.SKOK, gdyż wytoczenie powództwa przez A. S. przeciwko pozwanemu nie było równoznaczne z powzięciem przez bank informacji o wierzytelności powódki, z uwagi na brak tożsamości podmiotowej i przedmiotowej.

W świetle art. 74j ust. 2 ustawy kasa przejmująca, bank krajowy przejmujący albo instytucja kredytowa przejmująca ogłasza dwukrotnie w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i w „[...]” decyzję o przejęciu kasy oraz wzywa wierzycieli tej kasy do zgłoszenia roszczeń w terminie miesiąca od dnia ostatniego ogłoszenia. Obowiązek zgłoszenia roszczenia nie dotyczy wierzycieli z tytułu rachunków. W przypadku niezgłoszenia roszczenia przez wierzyciela przejmowanej kasy nie przysługuje mu wierzytelność w stosunku do kasy przejmującej, banku krajowego przejmującego albo instytucji kredytowej przejmującej. Jak wynika z brzmienia powyższego przepisu nie nakłada on obowiązku złożenia oświadczenia woli przez wierzyciela w szczególnej formie.

W związku z powyższym zastosowanie mają ogólne przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące składania oświadczeń woli. Zgodnie z art. 60 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej (oświadczenie woli). Przepis ten wyraża zasadę swobody wyboru formy oświadczenia. Jeżeli ustawa nie zastrzega inaczej, wola podmiotu prawa cywilnego może być wyrażona przez dowolne działanie i w dowolnej formie (także *per facta concludentia*). Jak zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z 28 maja 1998 r. (III CKN 531/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 13), „złożenie oświadczenia (ujawnienie) woli może wprowadzić nastąpić przez jakiegokolwiek zachowanie się ujawniające tę wolę, jednakże w świetle

okoliczności towarzyszących musi to być taki przejaw, który w sposób dostatecznie zrozumiały i niewątpliwy wyraża wolę wywołania skutków prawnych objętych treścią czynności prawnej". Na oświadczenie woli składają się dwa elementy: wola (czasami nazywana wolą wewnętrzną) oraz jej uzewnętrznienie (zakomunikowanie innym podmiotom prawa).

Art. 65 § 1 k.c. wskazuje, że oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W najnowszych literaturze i orzecznictwie przyjmuje się, że reguły wykładni oświadczeń woli należy stosować nie tylko przy ustalaniu treści złożonych oświadczeń woli, ale także przy ustalaniu, czy dane zachowania stron stanowią oświadczenia woli. W szczególności wskazuje się, że uwzględniając, iż oświadczenie woli należy do kategorii faktów, których cechą charakterystyczną jest posiadanie znaczenia wynikającego z przyjętych reguł interpretacji, można złożyć tylko oświadczenie o określonej treści. Bez odwołania się więc również do reguł wykładni oświadczeń woli nie można rozstrzygnąć, czy określone zachowania stron stanowią oświadczenia woli. Zapatrywanie, że reguły wykładni oświadczeń woli należy stosować nie tylko przy ustalaniu treści złożonych oświadczeń woli, ale także przy ustalaniu, czy dane zachowania stron stanowią oświadczenia woli, znalazło wyraz również w niektórych orzeczeniach Sądu Najwyższego (por. uchwała z dnia 11 września 1997 r., III CZP 39/97, OSNC 1997, nr 12, poz. 191, wyroki z dnia 29 października 1997 r., II CKN 365/97, OSNC 1998, nr 4, poz. 66, z dnia 28 maja 1998 r., III CKN 531/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 13, z dnia 12 października 2000 r., IV CKN 144/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 60, z dnia 25 marca 2004 r., II CK 116/03, "Izba Cywilna" 2004, nr 10, s. 33, i z dnia 8 października 2004 r. V CK 670/03, OSNC 2005, nr 9, poz. 162).

Według zapatrywania opowiadającego się za stosowaniem reguł wykładni oświadczeń woli nie tylko do ustalania treści złożonych oświadczeń woli, ale także do stwierdzenia, czy dane zachowania stron stanowią oświadczenia woli, trzeba więc za składniki stanu faktycznego sprawy uznać ustalenia dotyczące oznaczonych zachowań stron i ich kontekstu (dokonywane według reguł dowodowych postępowania cywilnego) oraz stwierdzenia

uznające te zachowania za oświadczenia woli o określonej treści (dokonywane według miarodajnych reguł wykładni oświadczeń woli). Nie można natomiast zaliczyć do stanu faktycznego kwalifikacji czynności prawnych stron w celu ich subsumcji pod właściwe przepisy dla wyznaczenia skutków prawnych (art. 56 k.c.). Kwalifikacji czynności prawnej dokonuje sąd, nie będąc w tym względzie związany stanowiskiem stron (por. np. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów - zasady prawnej - z dnia 19 sierpnia 1988 r., III AZP 4/88, OSNCP 1989 nr 2, poz. 22 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2000 r., IV CKN 144/00).

Zgłoszenie wierzytelności jest jednostronnym oświadczeniem woli o charakterze kształtującym prawo. Nie wymaga ono szczególnej formy i może zostać złożone w sposób dowolny (wyraźny lub dorozumiany). Każdorazowo jednak to na wierzycielu ciąży obowiązek udowodnienia, że dłużnik powziął wiadomość o zgłoszeniu (art. 6 k.c. i 61 k.c.). Z art. 61 k.c. wynika, iż w sprawie składania oświadczenia woli kodeks cywilny przyjął teorię doręczenia, wprowadzając domniemanie złożenia oświadczenia woli innej osobie z chwilą, gdy oświadczenie to dotarło do adresata w taki sposób, iż mógł zapoznać się z jego treścią. Art. 61 k.c. nie wymaga, aby adresat oświadczenia woli faktycznie zapoznał się z jego treścią, decydujące jest to, że miał możliwość zapoznania się z nią. Jest to rozwiązanie ułatwiające składającemu oświadczenie woli sprostanie ciężarowi wykazania, że doszło do skutecznego złożenia oświadczenia woli przez przedstawienie jedynie dowodu, że dotarło ono do adresata w sposób umożliwiający mu - według zasad doświadczenia życiowego - zapoznanie się z jego treścią, bez konieczności wykazywania, że treść tę adresat oświadczenia rzeczywiście poznał.

W razie sporu zgodnie z art. 6 k.c. na osobie składającej oświadczenie woli będzie spoczywać ciężar dowodu wykazania spełnienia wymogu przewidzianego w art. 61 k.c. Możliwość zapoznania się z treścią oświadczenia woli przez adresata nie może być utożsamiana z rzeczywistym zapoznaniem się przez niego z tym oświadczeniem, co oznacza, że skuteczne złożenie oświadczenia następuje także w sytuacji, w której co prawda adresat oświadczenia woli nie zna jego treści, ale miał realną możliwość zapoznania się

z nią, albowiem doszła do niego w taki sposób, że mógł się z nią zapoznać. Wystarczające jest zatem, aby oświadczenie woli doszło do adresata w sposób stwarzający mu realną możliwość zapoznania się z treścią oświadczenia. Dla prawidłowego stosowania powołanej normy prawnej nie wymaga się więc badania, czy adresat rzeczywiście zapoznał się z oświadczeniem woli, lecz weryfikuje się, czy istniała taka możliwość.

Jak wynika z ustaleń faktycznych obu sądów, jak też z uzasadnienia Sądu Najwyższego w sprawie V CSK 270/16 z powództwa A. S. przeciwko Bank S.A., Sąd Najwyższy uchylając wyrok Sądu Apelacyjnego wskazał, że A. S. nie posiadał pełnomocnictwa uprawniającego do reprezentacji W. B. w sprawie, a nadto dochodzenie roszczenia odszkodowawczego, wynikającego z bezzasadnego wypowiedzenia przez najemcę umowy najmu lokalu zawartej na czas oznaczony i obejmującego utracone korzyści, nie stanowi czynności zachowawczej, a tym samym powód jako jeden z wynajmujących nie jest uprawniony do dochodzenia odszkodowania w pełnej wysokości na podstawie art. 209 k.c. Na tej podstawie Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie przyjął, że za zgłoszenie przez powódkę roszczenia nie może zostać uznany fakt wytoczenia i prowadzenia przeciwko pozwanemu procesu o odszkodowanie przez brata powódki A. S. przed Sądem Okręgowym w Katowicach w sprawie o sygn. I C 399/14 (V CSK 270/16 przed Sądem Najwyższym), gdyż dochodził on odszkodowania jedynie we własnym imieniu i tylko na własną rzecz. Wobec powyższego roszczenie powódki wygasło.

Powyższe stanowisko w świetle poczynionych wyżej rozważań oraz ustaleń faktycznych obu sądów należy uznać za zbyt rygorystyczne i niewiążące Sądu Najwyższego w tej sprawie. Podstawy związania Sądu Najwyższego rozpoznającego skargę kasacyjną W. B. oceną prawną dokonaną w sprawie, w której Sąd Najwyższy wydał wyrok z 10 lutego 2017 r., V CSK 270/16, nie stanowi w szczególności art. 365 § 1 k.p.c. Wynikający z mocy wiążącej stan związania ograniczony jest do rozstrzygnięcia zawartego w sentencji orzeczenia i nie obejmuje jego motywów (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 25 listopada 2020 r., V CSK 25/19). Sąd nie jest związany zarówno ustaleniami faktycznymi poczynionymi w innej sprawie, jak i poglądami

prawnymi wyrażonymi w uzasadnieniu zapadłego w niej wyroku. Przedmiotem prawomocności materialnej jest bowiem ostateczny rezultat rozstrzygnięcia, a nie przesłanki, które do niego doprowadziły (zob. np. wyrok SN z 24 stycznia 2017 r., V CSK 164/16; wyrok SN z 17 lutego 2023 r., II CSKP 646/22). Ponadto, osoby, które nie były stronami i których nie obejmuje z mocy przepisu szczególnego rozszerzona prawomocność materialna wcześniejszego wyroku, nie są pozbawione możliwości realizowania swego prawa we własnej sprawie, także wtedy, gdy łączy się to z kwestionowaniem oceny wyrażonej w innej sprawie w zakresie przesłanek orzekania (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 22 czerwca 2010 r., IV CSK 359/09; z 7 grudnia 2012 r., II CSK 143/12). Bezsporne jest, że W. B. nie była stroną postępowania, w którym Sąd Najwyższy wydał wyrok z 10 lutego 2017 r., V CSK 270/16. W świetle powyższych uwag Sąd Najwyższy orzekający w niniejsze sprawie mógł samodzielnie dokonać całościowej oceny prawnej wszystkich kwestii istotnych dla rozpoznania skargi kasacyjnej wniesionej przez powódkę i nie był w żaden sposób związany ocenami prawnymi dokonanymi w przywołanym wyżej wyroku Sądu Najwyższego z 10 lutego 2017 r.

Przypomnieć należy, iż brat skarżącej A. S. wystąpił z żądaniem zapłaty odszkodowania z tytułu nienależytego wykonania umowy najmu zawartej przez poprzednika prawnego pozwanego banku już w dniu 17 marca 2008 r. Zgłoszenie wierzytelności przez osobę, która nie legitymowała się stosownym upoważnieniem do działania w konkretnym procesie nie skutkuje w tym wypadku wygaśnięciem tej wierzytelności. Niewątpliwie bowiem art. 74j u.SKOK nie wprowadza obowiązku żadnej szczególnej formy takiego zgłoszenia, a więc każdy sposób zgłoszenia wierzytelności (np. wytoczenie powództwa - choćby przez osobę nie posiadającą legitymacji procesowej czynnej oraz prawidłowego pełnomocnictwa) jest równoznaczny ze zgłoszeniem wierzytelności w rozumieniu tego przepisu. Wynika to po pierwsze z prawidłowej wykładni art. 74j u.SKOK w zw. z art. 60 k.c. i art. 65 § 1 k.c., jak i z faktu, że pozwany (poprzednik prawny) niewątpliwie dowiedział się o zgłoszonej wierzytelności z chwilą doręczenia pozwu w sprawie A. S. przed Sądem Okręgowym w Katowicach w sprawie I C 399/14. Przy czym w toku

procesu przed sądami obu instancji pozwany powyższej legitymacji procesowej brata powódki nie kwestionował. Dopiero Sąd Najwyższy, powołując się zresztą na rozbieżne orzecznictwo, stwierdził brak takiej legitymacji czynnej współwłaściciela nieruchomości.

Biorąc powyższe rozważania pod uwagę, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku.

[SOP]

[ał]